

5

**FIRMA
A SPOTŘEBITEL**

Firmy

- **Zákon nabídky:**

Firmy jsou ochotny vyrábět a prodávat větší množství, když je cena jejich produkce vysoká

= rostoucí křivka S

Cíl firem

- **Ekonomický cíl:** maximalizace zisku
+ růst podílu na trhu
Jiné?

Celkový příjem, celkové náklady

- **Celkové příjmy** = suma toho, co firma dostane za prodej své produkce
- **Celkové náklady** = suma toho, co firma musí dát za vstupy potřebné pro vlastní výrobu

Zisk = celkové příjmy – celkové náklady

Náklady

- Náklady firmy zahrnují všechny náklady obětované příležitosti související se zaměřením na určitou produkci
  - a) **Explicitní** – přímý peněžní výdaj
  - b) **Implicitní**

- **Utopené náklady** = jsou nesený bez ohledu na zvolenou možnost
- **Náklady obětované příležitosti**

Příklad

- Nakoupím zralé ananasy za 40 Kč/ks
- Dlouho nevydrží
- **Mám je prodat za 15 Kč/ks - „pod náklady“?**

- ANO! 40 Kč = utopené náklady
  - Rozhodují se 0 vs. 15 Kč

???

- Proč výrobce raději zničí zboží, které se neprodalo, než aby je prodal za nižší cenu?

→ NERACIONÁLNÍ (viz příklad)

Ekonomický zisk X účetní zisk

- **Ekonomický zisk** = celkové příjmy – celkové náklady (explicitní i implicitní)
- **Účetní zisk** = celkové příjmy – explicitní náklady

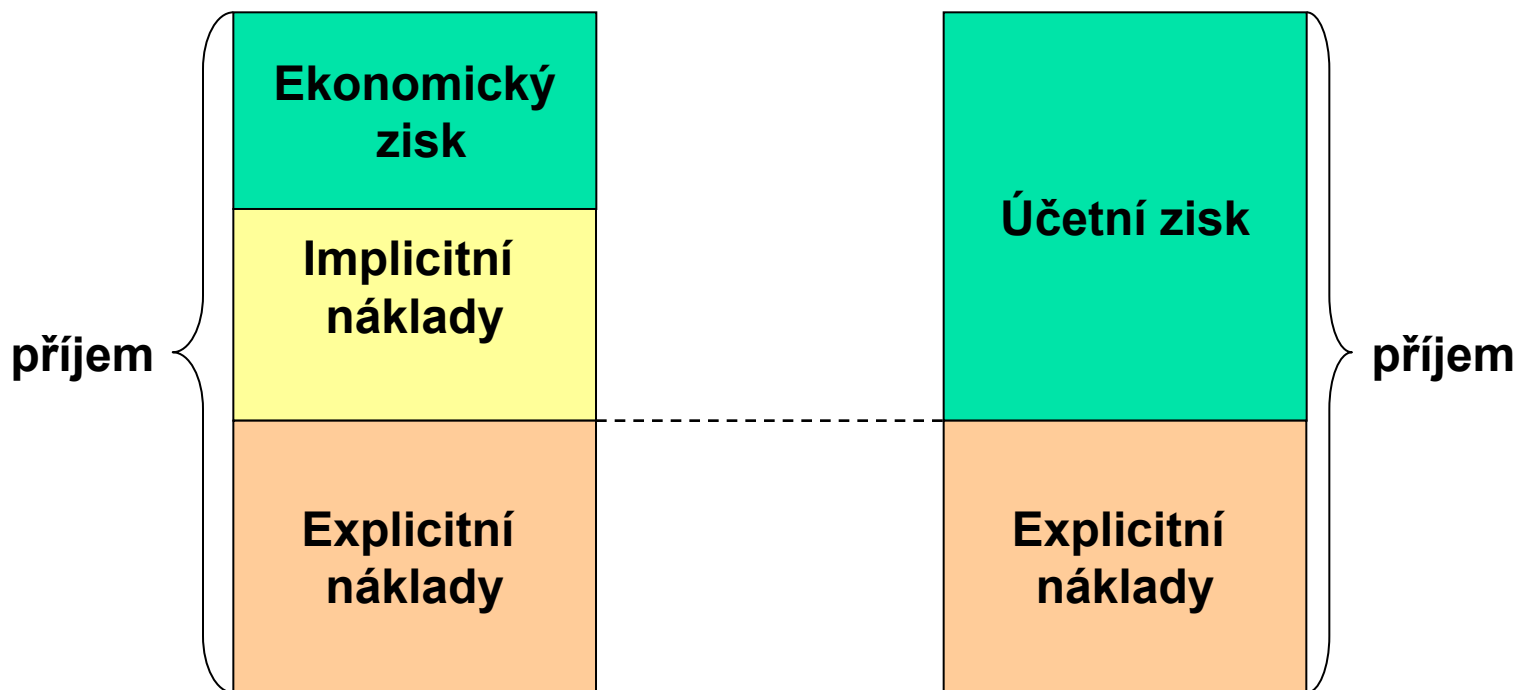
Celkové příjmy > explicitní + implicitní náklady = **ekonomický zisk**
(je menší než účetní zisk)

Ekonomický zisk X účetní zisk

Pohled ekonoma:

účetního:

Náklady

- **Fixní** = náklady, které se s rozsahem vyprodukované produkce **nemění**
- **Variabilní** = náklady, které se s rozsahem vyprodukované produkce **mění**

Celkové náklady = celkové fixní + celkové variabilní náklady

Průměrné a mezní náklady

- **Průměrné náklady** = celkové náklady / množství vyprodukované produkce
- **Mezní náklady** = měří přírůstek celkových nákladů vzniklý vyprodukováním dodatečného 1 kusu produkce
  - = kolik nás stojí vyprodukovat další jednotku výrobku?
- Mezní náklady rostou, protože se projevuje zákon klesajícího mezního produktu

Náklady

Počet upečených rohlíků	Fixní náklady	Variabilní náklady	Celkové náklady	Mezní náklady	Průměrné náklady
0	1000		1000	100	
1	1000	100	1100	20	1100
2	1000	120	1120	20	560
3	1000	140	1140		380

Zákon klesajícího mezního produktu

- Přírůstek produktu klesá s tím, jak roste množství zapojeného výrobního faktoru
- Příklad: jak firma najímá stále více nových dělníků, každý z nich vyprodukuje čím dál méně, protože firma má omezené výrobní zařízení

Zákon klesajícího mezního produktu

	Celkový produkt	Mezní produkt
■ Počet pekařů	■ Počet upečených rohlíků	■ Přírůstek počtu upečených rohlíků
0	0	
1	100	100
2	160	60
3	180	20

Spotřebitel

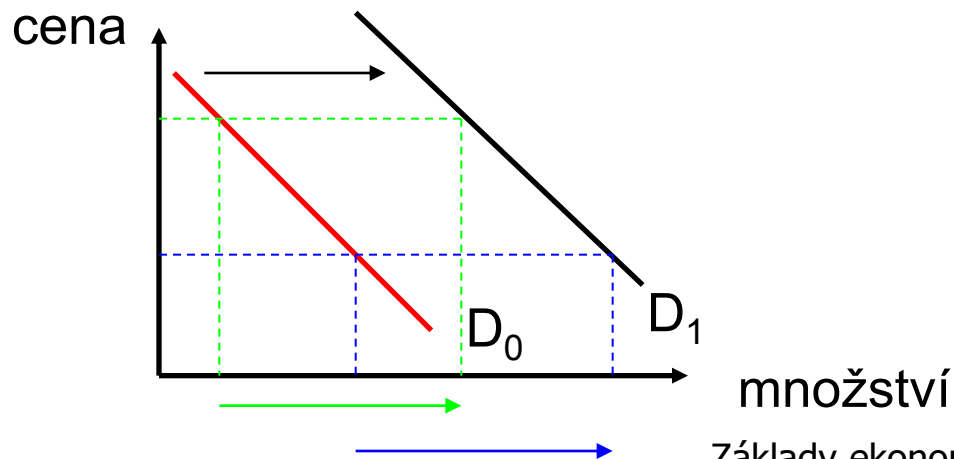
- Zákon poptávky

? Cena benzínu začne růst – lidé začnou nakupovat víc, když budou očekávat další růst ceny – je to proti zákonu poptávky?

= lidé nakupují víc kvůli tomu, že se změnilo očekávání, ne ceny!

Poptávka X poptávané množství

- Zvýšení poptávky:
    - Faktory vedoucí k tomu, že lidé kupují více při **KAŽDÉ** jednotlivé ceně
- = posun křivky doprava nahoru

Zákon klesající poptávky

- **Důchodový efekt**

= při vyšší ceně kupuji méně, protože mi původní důchod nestačí na nákup stejného množství

- **Substituční efekt**

= při zvýšení ceny nakupuji méně určitého statku, protože jej nahrazuji (substituuji) jiným

Spotřebitelská volba

- Většina statků není zdarma a může být získána pouze tak, že se člověk vzdá něčeho jiného (jiného statku)
- Ke všemu lze najít substitut (náhradu)
- Rozumný výběr mezi substituty spočívá v porovnání dodatečných nákladů a dodatečného přínosu
- ? kolik určitého produkt koupit a jak rozdělit svůj důchod mezi různé statky

Spotřebitelská volba

- **Rozpočtové omezení** – co si spotřebitel může dovolit?
- Lidí spotřebovávají méně, než by chtěli, protože jsou omezeni výší svého příjmu
- **Přínos** – míra uspokojení = užitek

= lidé se snaží maximalizovat své uspokojení v rámci svého příjmu

Celkový a mezní užitek

- Celkový užitek = uspokojení z celkového množství statků
- Mezní užitek = přírůstek uspokojení z další jednotky statku
  - Klesá s rostoucí spotřebou

Zákon klesajícího mezního užitku

- Počet piv

Kolik statku koupit?

- Záleží na ceně
- Racionální spotřebitel není ochoten platit vyšší cenu než jaká odpovídá jeho meznímu užitku
  - tj. nakupuje, dokud $MU \geq P$

Kolik koupit?

- Počet piv
- Mezní užitek
- Cena piva = 6

0

1

10

$MU > P$

2

6

$MU = P$

3

2

$MU < P$

Příklad spotřebitelské volby

- Koupě minerálky: PET (10 Kč) X sklo (8 Kč + 3 Kč záloha)
- **Co si vybrat? Co je levnější?**
- Záleží na nákladech: náklad = cena + „náklady“ na skladování a vrácení
- Co ekologické cítění? = změna nákladů („náklady“ špatného svědomí)

Elasticita (citlivost) poptávky

- Cenová = změna Q /změna P
  - Nepružná (nezbytné) X pružná (luxusní)
  - Determinanty: nezbytnost, dostupnost substitutů, časové období ...
- Důchodová = změna Q /změna důchodu
  - Nepružná X pružná
- Důležitá pro firmy a jejich cenovou politiku!!
- „lidé nebudou kupovat víc, i když dojde ke snížení ceny“ – pak nemá smysl cenu snižovat

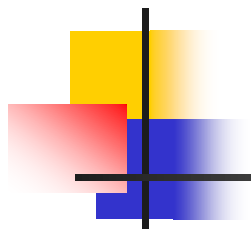

Příklad ze života

CENA VSTUPNÉHO DO MUZEA

Jste ředitelem uměleckého muzea. Váš finanční poradce Vám oznámí, že muzeum má málo peněz a měl byste zvážit cenu vstupného, abyste zvýšil celkový příjem. Co uděláte? Zvýšíte cenu vstupenek nebo naopak snížíte?

■ Konec 😊